

Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU12

Europarådet

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2025/26:30 Verksamhet inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025 samt redogörelse 2025/26:ER1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling 2025 till handlingarna.

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:30 Verksamhet inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025.

Redogörelse 2025/26:ER1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling 2025.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Redogörelsens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Skrivelsen och redogörelsen.....	6
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Skrivelse 2025/26:30.....	7
Redogörelse 2025/26:ER1.....	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:30 och redogörelse 2025/26:ER1 till handlingarna.

Stockholm den 19 maj 2026

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Fredrik Ahlstedt (M), Alexandra Völker (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Fredrik Malm (L), Annika Strandhäll (S), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Azra Muranovic (S) och Rasmus Giertz (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utrikesutskottet regeringens skrivelse 2025/26:30 Verksamhet inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025 samt redogörelse 2025/26:ER1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling 2025. Regeringens skrivelse överlämnades till riksdagen den 27 oktober 2025. Redogörelsen lämnades till riksdagen den 17 mars 2026. Inga följdmotioner har väckts med anledning av regeringens skrivelse eller delegationens redogörelse.

Den 21 mars 2024 informerade Mattias Jonsson (S), vice ordförande i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling, utrikesutskottet om arbetet i organisationen. Sådan information ges minst en gång per mandatperiod.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025.

I skrivelsen redogörs för att rapporteringsperioden har präglats av en fortsatt allvarlig säkerhets- och omvärldssituation till följd av Rysslands fullskaliga anfallskrig mot Ukraina. Kriget får konsekvenser för samtliga Europarådets medlemsstater och utgör en påminnelse om att organisationens kärnområden – mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer – inte kan tas för givna utan måste försvaras och upprätthållas. Europarådets fjärde toppmöte, som hölls i Reykjavik 2023, och den därefter antagna Reykjavikdeklarationen har varit vägledande för organisationens fortsatta arbete. I deklarationen bekräftar stats- och regeringscheferna Europarådets roll som väktare av systemet för den europeiska konventionen för mänskliga rättigheter (Europakonventionen) och organisationens centrala betydelse för demokratisk säkerhet.

Vidare redogör regeringen i skrivelsen för att arbetet med ansvarutkrävande för Rysslands aggression mot Ukraina har haft högsta prioritet under perioden. Bland annat har ett avtal om att upprätta en särskild tribunal för aggressionsbrott mot Ukraina undertecknats, det har inrättats ett skaderegister för Ukraina och förberedelserna för en skadeståndskommission har framskridit.

I skrivelsen redogör regeringen även för utvecklingen i ett antal medlemsstater, för samarbetet med andra internationella organisationer och för Europarådets budget och finansiering.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelsen beskrivs verksamheten inom Europarådets parlamentariska församling och den svenska delegationens arbete under 2025. Delegationen deltog i samtliga fyra delsessioner under året.

Det redogörs i redogörelsen för att Europarådet och dess parlamentariska församling under 2025 uppmärksammade att det var 75 år sedan den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) upprättades. Församlingen hade under året också ett fortsatt starkt fokus på stödet till Ukraina, ansvarsutkrävande för Rysslands aggression samt situationen för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i medlemsstaterna. Även konflikten mellan Israel och Palestina, med fokus på den humanitära situationen i Gaza, var föremål för debatter vid samtliga delsessioner under året.

Situationen i flera medlemsstater var föremål för särskild uppmärksamhet. Det gällde bl.a. Azerbajdzjan och Georgien, som av olika skäl inte deltog i församlingens arbete under året.

Valobservation är en central del av församlingens verksamhet. Under 2025 genomfördes sex fullständiga valobservationer, där svenska ledamöter deltog vid val i Albanien och Polen.

I redogörelsen redovisas vidare den svenska delegationens sammansättning, utskottsarbete, särskilda rapportörsuppdrag, deltagande i nätverk och övriga aktiviteter inom ramen för Europarådets parlamentariska församling.

Utskottets överväganden

Skrivelsen och redogörelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:30 och redogörelse 2025/26:ER1 till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar både regeringens skrivelse om verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025 och redogörelsen för verksamheten i riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling under 2025.

Europarådet bildades 1949 av tio likasinnade länder i Västeuropa, däribland Sverige. Utskottet konstaterar att organisationens huvudarbete går ut på att bevara och främja Europarådets kärnvärden: mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Utskottet anser, liksom tidigare, att utvecklingen när det gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer på flera områden fortfarande är oroväckande, samt att behovet av Europarådet består.

Utskottet konstaterar fortsatt att deltagandet i internationella processer ger ledamöter möjlighet att skapa opinion för svenska synsätt i internationella sammanhang. Samtidigt ger det dem även möjlighet att i den nationella kontexten i direktkontakt med väljarna återspegla de opinioner som finns i omvärlden. Vidare anser utskottet att riksdagens parlamentariska delegationer bör verka för demokrati och mänskliga rättigheter samt arbeta för att stärka parlamentets roll.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2025/26:30 och redogörelse 2025/26:ER1 till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:30

Regeringens skrivelse 2025/26:30 Verksamhet inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025.

Redogörelse 2025/26:ER1

Redogörelse 2025/26:ER1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling 2025.